

1 Algemene bepalingen

1.1 De overeenkomst

Deze verzekering is een overeenkomst tussen de in de polis genoemde verzekeringnemer en REAAL.

1.2 Grondslag van de verzekering

Het door de verzekeringnemer ingevulde en ondertekende aanvraagformulier en overige verstrekte inlichtingen en gedane verklaringen, in welke vorm ook, vormen de grondslag van de verzekeringsovereenkomst en worden geacht daarmee één geheel uit te maken.

2 Verzekerden

2.1 Verzekerden in gezinsverband

Verzekerden zijn:

- a de verzekeringnemer;
- b zijn/haar echtgeno(o)t(e);
- c de met hem/haar in gezinsverband samenwonenden personen; alsmede
- d hun minderjarige kinderen, waaronder pleeg- en stiefkinderen;
- e hun meerderjarige, ongehuwde kinderen, waaronder pleeg- en stiefkinderen die bij hen inwonen of ter vervulling van de militaire of burgerlijke dienstplicht uitwonend zijn;
- f hun ongehuwde kinderen, waaronder pleeg- en stiefkinderen die voor studie in of buiten Nederland uitwonend zijn;
- g hun grootouders, ouders, schoonouders, ongehuwde bloed- en aanverwanten die bij hen inwonen;
- h hun logés, voor zover hun aansprakelijkheid niet wordt gedekt door een andere verzekering;
- i hun huispersoneel, voor zover hun aansprakelijkheid verband houdt met werkzaamheden ten behoeve van een verzekerde.

2.2 Alleenstaande verzekeringnemer

Indien verzekeringnemer is verzekerd als alleenstaande worden als verzekerden beschouwd:

- a de verzekeringnemer;
- b de logés, voor zover hun aansprakelijkheid niet wordt gedekt door een andere verzekering;
- c het huispersoneel, voor zover hun aansprakelijkheid verband houdt met werkzaamheden ten behoeve van de verzekerde.

3 Hoedanigheid

Verzekerd is de aansprakelijkheid van de verzekerde als particulier. De aansprakelijkheid verband houdende met het uitoefenen van een (neven)-bedrijf of (neven)-beroep, het verrichten van betaalde handenaarbeid, alsmede het vervullen van de militaire of burgerlijke dienstplicht is niet gedekt.

Deze beperkingen van de hoedanigheid gelden niet voor:

- a het huispersoneel als bedoeld in artikel 2;
- b de onder artikel 2.1 d en e genoemde kinderen, indien zij tijdens vakantie of vrije tijd werkzaamheden voor anderen dan de verzekerden verrichten al dan niet tegen betaling;
- c de verzekerden die onbetaald vrijwilligerswerk verrichten binnen Nederland;
- d de in Nederland studerende kinderen indien zij voortvloeiende uit hun studie-opdracht tijdens stageperiode als stagiaire werkzaamheden binnen Nederland voor anderen dan verzekerden verrichten al dan niet tegen betaling.
De aansprakelijkheid van de kinderen is in deze gevallen slechts verzekerd voor zover hun aansprakelijkheid niet wordt gedekt door een andere verzekering. Aanspraken van de werkgever of diens rechtverrijgenden of nagelaten betrekkingen zijn niet gedekt.

4 Omschrijving van de dekking

4.1 Aansprakelijkheid/schade

Verzekerd is de aansprakelijkheid van de verzekerden in hun bovengenoemde hoedanigheid voor schade veroorzaakt of ontstaan

Algemene voorwaarden

Aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren

tijdens de verzekeringsduur, en wel voor alle verzekerden te zamen tot ten hoogste het in de polis genoemde bedrag per gebeurtenis. Overal waar in deze voorwaarden wordt gesproken over schade wordt hieronder verstaan: schade aan personen en schade aan zaken.

- Onder schade aan personen wordt verstaan schade door letsel of aantasting van de gezondheid van personen, al dan niet de dood tengevolge hebbend, met inbegrip van de daaruit voortvloeiende schade.
- Onder schade aan zaken wordt verstaan schade door beschadiging en/of vernietiging en/of verloren gaan van zaken van anderen dan de verzekerden, met inbegrip van de daaruit voortvloeiende schade.

4.2 Onderlinge aansprakelijkheid verzekerden

De aansprakelijkheid van de hierboven genoemde verzekerden ten opzichte van elkaar is uitsluitend medeverzekerd voor de door de betrokken verzekerden geleden schade aan personen en voor zover deze verzekerden terzake van het gebeurde geen aanspraken uit anderen hoofde hebben.

De aansprakelijkheid van een verzekerde jegens huispersoneel voor schade ten gevolge van bedrijfsongevallen is ook ten aanzien van schade aan zaken meeverzekerd.

4.3 Proceskosten en wettelijke rente

Boven het verzekerd bedrag worden vergoed:

- a de kosten van met goedvinden of op verlangen van REAAL gevoerde procedures en in haar opdracht verleende rechtsbijstand;
- b de wettelijke rente over het door de verzekering gedekte gedeelte van de hoofdsom.

4.4 Zekerheidstelling

Indien een overheid wegens een onder de verzekering gedekte schade het stellen van geldelijke zekerheid verlangt ter waarborging van de rechten van benadeelden, zal REAAL deze zekerheid verstrekken tot ten hoogste 10% van het verzekerd bedrag. De verzekerden zijn verplicht REAAL te machtigen over de zekerheid te beschikken zodra deze wordt vrijgegeven en bovendien alle medewerking te verlenen om de terugbetaling te verkrijgen.

5 Uitsluitingen

5.1 Opzet

- a Niet gedekt is de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit zijn/haar opzettelijk en tegen een persoon of zaak gericht wederrechtelijk handelen of nalaten.
- b Niet gedekt is de aansprakelijkheid van een tot een groep behorende verzekerde voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit opzettelijk en tegen een persoon of zaak gericht wederrechtelijk handelen of nalaten van een of meer tot de groep behorende personen, ook in geval niet de verzekerde zelf zodanig heeft gehandeld of nagelaten.

Aan het opzettelijke karakter van dit wederrechtelijk handelen of nalaten doet niet af dat de verzekerde of, ingeval deze tot een groep behoort, een of meer tot de groep behorende personen zodanig onder invloed van alcohol of andere stoffen verkeert/verkeren, dat deze/die niet in staat is/zijn zijn/hun wil te bepalen.

- c Niet gedekt is de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit zijn/haar seksuele of seksueel getinte gedragingen van welke aard dan ook.
- d Niet gedekt is de aansprakelijkheid van een tot een groep behorende verzekerde voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit seksuele of seksueel getinte gedragingen van welke aard dan ook van een of meer tot de groep behorende personen, ook ingeval niet de verzekerde zelf zich zodanig heeft gedragen.

5.2 Opzicht

- a Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade
- aan zaken die een verzekerde of iemand namens hem/haar onder zich heeft
    - uit hoofde van een huur-, huurkoop-, lease-, pacht-, pandovereenkomst of vruchtgebruik (waaronder het recht van gebruik en bewoning);
    - uit hoofde van de uitoefening van een (neven)-bedrijf of (neven)-beroep, het verrichten van handenarbeid anders dan bij wijze van vriendendienst, alsmede het vervullen van de militaire of burgerlijke dienstplicht;
  - aan zaken, die een verzekerde onrechtmatig onder zich heeft;
  - aan motorrijtuigen, (sta-) caravans, vouwwagens, motor- en zeilvaartuigen (waaronder zeilplanken) en luchtvaartuigen, die een verzekerde of iemand namens hem/haar onder zich heeft;
  - bestaande uit en/of als gevolg van verlies, diefstal of vermissing van geld, geldswaardige papieren, bank-, giro-, betaalpassen of creditcards, die een verzekerde of iemand namens hem/haar onder zich heeft.
- b Overige gevallen van aansprakelijkheid voor schade aan zaken die een verzekerde onder zich heeft anders dan in de gevallen bedoeld onder artikel a zijn verzekerd tot 2,5% van de op de polis vermelde verzekerde som met een maximum van € 22.689,-. De verzekering van de aansprakelijkheid voor brandschade aan de gehuurde (vakantie)woning, voor schade door een antenne en dergelijke aan het gehuurde pand, voor schade als passagier en voor schade aan het motorrijtuig in verband met joyriding, als vermeld in artikel 5.3, 5.4, 5.5 en 6.1 blijft onverminderd van kracht.
- De beperkingen en uitsluitingen in artikel 5.2 sub a 1 tot en met 4 gelden niet voor kinderen tot 14 jaar, tenzij een persoon van 14 jaar of ouder de zaak eveneens onder zich heeft.

5.3 Motorrijtuigen

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt met of door een motorrijtuig dat een verzekerde in eigendom heeft, bezit, houdt, bestuurt of gebruikt. Deze uitsluiting geldt evenwel niet voor:

- de aansprakelijkheid van een verzekerde als passagier van een motorrijtuig; het bepaalde in de artikel 4.2 en 5.2 blijft echter onverkort van toepassing;
- de aansprakelijkheid van de verzekerden genoemd in artikel 2.1 a, b en c en 2.2 a voor schade veroorzaakt door huispersoneel met of door een motorrijtuig waarvan geen der andere verzekerden dan het huispersoneel houder of bezitter is;
- de aansprakelijkheid van de verzekerde voor schade door motorisch voortbewogen maaaimachines, kinderspeelgoed en dergelijke gebruiksvoorwerpen, mits zij een snelheid van tien kilometer per uur niet kunnen overschrijden, alsmede van op afstand bediende modelauto's.

De onder artikel a, b en c omschreven dekking geldt niet voor zover de aansprakelijkheid wordt gedekt door een andere verzekering.

- de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade veroorzaakt tijdens joyriding met een motorrijtuig, mits de veroorzaker jonger is dan achttien jaar. Onder joyriding wordt verstaan elk wederrechtelijk gebruik van een motorrijtuig, zonder de bedoeling te hebben zich dit motorrijtuig toe te eigenen. Ingeval van joyriding zonder geweldpleging geldt deze dekking niet, indien voor het motorrijtuig een aansprakelijkheidsverzekering is gesloten.

Tot een maximum bedrag van € 15.882,- per gebeurtenis is, in geval van joyriding eveneens gedekt, de aansprakelijkheid van een verzekerde – niet zijnde een minderjarige logé – voor schade aan het motorrijtuig zelf, tenzij één der onder deze polis verzekerde personen eigenaar, houder of gemachtigd gebruiker van dit motorrijtuig is, dan wel het motorrijtuig werd gebruikt met toestemming van de eigenaar, houder of gemachtigd gebruiker.

Niet gedekt blijft de aansprakelijkheid ingeval van diefstal of verduistering van het motorrijtuig.

5.4 Vaartuigen

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt met of door een vaartuig; deze uitsluiting geldt evenwel niet voor:

- de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt met of door roeiboten, kano's, zeilplanken, zeilboten met een zeiloppervlakte van ten hoogste zestien m² en op afstand bediende modelboten, tenzij deze boten zijn uitgerust met een (buitenboord)motor met een vermogen van meer dan drie kW (ongeveer vier pk);
- de aansprakelijkheid van een verzekerde als passagier van een vaartuig; het bepaalde in de artikel 4.2 en 5.2 blijft echter onverkort van toepassing.

De onder artikel a en b omschreven dekking geldt niet voor zover de aansprakelijkheid wordt gedekt door een andere verzekering.

5.5 Luchtvaartuigen

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt met of door een luchtvaartuig, een modelvliegtuig, een zeilvliegtuig, een doelvliegtuig, een valschermsweeftoestel, een kabelvlieger, een luchtschip, een modelraket alsmede een ballon met een diameter van meer dan één meter in geheel gevulde toestand. Deze uitsluiting geldt evenwel niet voor:

- de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt met of door modelvliegtuigen, waarvan het gewicht ten hoogste twintig kilogram bedraagt;
- de aansprakelijkheid van een verzekerde als passagier van een luchtvaartuig; het bepaalde in artikel 4.2 en 5.2 blijft echter onverkort van toepassing;
- de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt met of door een kabelvlieger (maximaal 1,5m²), tijdens parachutespringen, parasailing, hanggliding en skydiving.

De onder artikel a, b en c omschreven dekking geldt niet voor zover de aansprakelijkheid wordt gedekt door een andere verzekering.

5.6 Molest en atoomkernreacties

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade

- veroorzaakt door of ontstaan uit gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer en muiterij; de zes genoemde vormen van molest, alsmede de definities daarvan vormen een onderdeel van de tekst die door het Verbond van Verzekeraars in Nederland op 2 november 1981 ter griffie van de arrondissementsrechtbank in Den Haag is gedeponeerd;
- veroorzaakt door, opgetreden bij of voortgevloeid uit atoomkernreacties onverschillig hoe deze zijn ontstaan.

5.7 Woonplaats niet langer in Nederland

Niet gedekt is de aansprakelijkheid van een verzekerde, die zijn/haar woonplaats niet langer in Nederland heeft, met dien verstande dat dan de verzekering voor hem/haar eindigt dertig dagen na vertrek. De dekking als vermeld in artikel 2.1, terzake van de ongehuwde kinderen die voor studie uitwonend zijn, blijft onverminderd van kracht.

5.8 Wapens

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt in verband met het bezit en/of het gebruik van wapens als bedoeld in de Wet Wapens en Munitie, waarvoor verzekerde geen vergunning heeft. De aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt in verband met het bezit en/of het gebruik van vuurwapens tijdens de jacht is uitsluitend gedekt voor zover nadrukkelijk meeverzekerd.

6 Bijzondere risico's

6.1 Onroerende zaken

Met betrekking tot onroerende zaken is verzekerd:

- de aansprakelijkheid van de verzekeringnemer of een van de inwonende verzekerden
  - als bezitter van het door hem/haar bewoonde pand/ woonboot, met de daarbij behorende bebouwingen, ook indien een deel daarvan wordt verhuurd;
  - als bezitter van een woning/woonboot, die hetzij door de bezitter niet meer wordt bewoond, doch die hij/zij nog wel in bezit heeft, hetzij reeds in bezit werd verkregen, doch door hem/haar nog niet wordt bewoond;
  - als bezitter van een in Europa gelegen tweede woning, recreatiewoning/ woonboot, stacaravan of huisje op een volkstuincomplex, mits deze niet uitsluitend dienen tot verhuur aan derden.
- de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade door waterschade als gevolg van een plotselinge onzekere

gebeurtenis, alsmede brandschade aan de door verzekerde voor vakantiedoeleinden gehuurde vakantiewoning in Europa en de daartoe behorende inboedel.

- c tot een maximum van € 113.445,- per gebeurtenis de aansprakelijkheid van de verzekeringnemer of één van de inwonende verzekerden niet zijnde een minderjarige logé – voor schade, veroorzaakt door brand aan het door hem/haar binnen Nederland permanent bewoonde gehuurde pand.
- d de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade, veroorzaakt door een antenne, vlaggenstok, zonweringen, voorzetrampen en soortgelijke aan de buitengevel bevestigde accessoires; ook voor schade veroorzaakt aan het door hem/ haar gehuurde en bewoonde pand.
- e De aansprakelijkheid voor schade door de voor eigen bewoning bestemde woning in aanbouw.

Overige gevallen van aansprakelijkheid voor schade door onroerende zaken, waaronder aansprakelijkheid voor schade door onroerende zaken, in aanbouw of exploitatie, zijn niet gedekt.

De uitsluiting, genoemd in artikel 5.2, vindt ten aanzien van het hierboven in artikel b, c en d bepaalde geen toepassing.

6.2 Schade aan zaken van bezoekers van de verzekerden
Onverminderd het overigens in deze polis bepaalde is tot een maximumbedrag van € 907,- per gebeurtenis onder deze verzekering tevens begrepen, schade aan zaken medegebracht door bezoekers van een verzekerde, ontstaan tijdens een bezoek aan een verzekerde door een plotselinge gewelddadige inwerking van buitenaf, indien de verzekerde daarvoor niet aansprakelijk is.

Als bezoekers worden uitsluitend aangemerkt personen die zich met toestemming van een verzekerde binnen diens verzekerde hoedanigheid, in de door een verzekerde bewoonde kamers, woningen of gebouwen (inclusief erven) bevinden. Niet als bezoekers worden aangemerkt personen die zich beroepshalve daar bevinden, alsmede huurders of onderhuurders van kamers, woningen of gebouwen van een verzekerde.

Niet als zaken in de zin van deze dekking worden beschouwd motorrijtuigen en rijwielen.

6.3 Schade aan bewaarnemer van dieren van de verzekerden
Onder deze verzekering is tevens medeverzekerd schade door een huisdier van een verzekerde, toegebracht aan een ander dan een verzekerde aan wie het tijdelijk is toevertrouwd en die tijdelijk met het toezicht op het dier is belast, één en ander voor zover dit toezicht niet beroepsmatig geschiedt.

6.4 Vriendendiensten

- 1 Indien een verzekerde aan anderen dan verzekerden schade aan zaken veroorzaakt waarvoor hij/zij niet aansprakelijk is omdat de verzekerde, geheel belangeloos, een vriendendienst verricht en deze handeling hem/haar niet kan worden toegerekend, zal REAAL niettemin tot schadevergoeding overgaan tot een maximum bedrag van € 1.134,- per gebeurtenis.
Als norm voor de schaderegeling wordt het burgerlijk recht gehanteerd.
- 2 Geen schadevergoeding zal worden verleend indien:
  - a de benadeelde aanspraken heeft op uitkering uit andere hoofde;
  - b de vorderende partij een ander is dan een rechtstreeks bij de gebeurtenis betrokken benadeelde, natuurlijke persoon of diens nagelaten betrekkingen;
  - c de schade mede een gevolg is van een omstandigheid die aan de benadeelde kan worden toegerekend.
- 3 De overige bepalingen en uitsluitingen genoemd in deze polis blijven onverminderd van kracht.

7 Aanmelding van schade en verplichting bij schade

7.1

Zodra een verzekerde kennis draagt van een gebeurtenis die voor REAAL tot een verplichting tot uitkering kan leiden, is hij verplicht REAAL:

- zo spoedig mogelijk alle gegevens te melden;
- zo spoedig mogelijk alle gegevens te verstrekken en stukken door te zenden;
- zijn volle medewerking te verlenen en alles na te laten wat de belangen van REAAL zou kunnen schaden;

- desverlangd een schriftelijke en ondertekende verklaring over te leggen omtrent de oorzaak, toedracht en omvang van de schade.

De door de verzekerde verstrekte, c.q. te verstrekken mondelinge of schriftelijke opgaven zullen dienen tot vaststelling van de omvang van de schade en het recht op uitkering.

7.2

De verzekering geeft geen dekking indien de verzekerde:

- bij schade opzettelijk onjuiste gegevens verstrekt;
- één van de in dit artikel genoemde verplichtingen niet is nagekomen en de belangen van REAAL daardoor zijn geschaad.

7.3

Deze verzekering verleent geen dekking wanneer de verzekerde zonder toestemming van REAAL tegen hem ingestelde schadevorderingen heeft erkend, afgewezen, of door betaling heeft afgedaan, voorschotten heeft verstrekt, onderhandelingen met derden over de schade heeft gevoerd of gerechtelijke stappen heeft getroffen/doen treffen.

7.4

In elk geval vervalt voor de verzekerde het recht een beroep op de polis te doen, indien de aanmelding niet plaatsvindt binnen vijf jaar na de gebeurtenis waaruit de verzekerde redelijkerwijs had moeten concluderen dat hij mogelijk een beroep op de verzekering zou moeten doen.

8 Regeling van schade

8.1

REAAL belast zich met de regeling en de vaststelling van de schade. Zij heeft het recht benadeelden rechtstreeks schadeloos te stellen en met hen schikkingen te treffen. Zij zal daarbij de belangen van de verzekerde in het oog houden.

Bestaat de vergoeding van schade uit periodieke uitkeringen en is de waarde daarvan, met inachtneming van andere uitkeringen, hoger dan het verzekerde bedrag, dan wordt de duur of de hoogte van die uitkeringen, naar keuze van de verzekerde, naar evenredigheid vermindert.

8.2 Vervaltermijn

Heeft REAAL ten aanzien van een vordering van een rechthebbende uit de polis een definitief standpunt ingenomen, hetzij door het afwijzen van de vordering, hetzij door een (aanbod van) betaling bij wijze van finale afdoening, dan vervalt na één jaar, te rekenen vanaf de dag, waarop de rechthebbende of zijn gemachtigde van dit standpunt kennis kreeg, ieder recht jegens REAAL terzake van het schadegeval waarop de vordering was gegrond.

9 Premiebetaling

9.1 Premiebetaling in het algemeen

De verzekeringnemer dient de premie, de kosten en de assurantiebelasting vooruit te betalen, uiterlijk op de dertigste dag nadat zij verschuldigd worden.

9.2 Wanbetaling

Indien de verzekeringnemer het verschuldigde niet tijdig betaalt of weigert te betalen, wordt er geen dekking verleend ten aanzien van daarna plaatsvindende gebeurtenissen. Een ingebrekestelling door REAAL is daarvoor niet vereist.

De verzekeringnemer dient het verschuldigde bedrag alsnog te betalen, vermeerderd met rente en alle kosten die REAAL moet maken om betaling te verkrijgen.

Onder deze kosten worden begrepen, zowel de gerechtelijke als de buitengerechtelijke kosten, welke laatste te stellen zijn op 15% van de hoofdsom met een minimum van € 22,-. Tevens is vanaf de dertigste dag, als hiervoor vermeld, rente verschuldigd, gelijk aan het percentage wettelijke rente. De dekking begint weer na de dag waarop het verschuldigde door REAAL is ontvangen.

9.3 Premierugbetaling

Bij tussentijdse beëindiging van de verzekering heeft verzekeringnemer recht op terugbetaling van de premie over het tijdvak, dat de verzekering niet meer van kracht is, onder aftrek van 25% administratiekosten met een minimum van € 22,-, echter maximaal het restitutiebedrag.

Administratiekosten worden niet berekend, indien REAAL overeenkomstig artikel 11.2 a of 11.2 b de polis opzegt.

10 Wijziging van premie en/of voorwaarden

REAAL heeft het recht de premie en/of voorwaarden van bepaalde groepen verzekeringen en bloc te wijzigen. Behoort deze verzekering tot die groep, dan is REAAL gerechtigd de premie en/of voorwaarden van deze verzekering overeenkomstig die wijziging aan te passen, en wel op een door haar te bepalen datum. De verzekeringnemer wordt van de wijziging in kennis gesteld, eventueel op de premienota en wordt geacht hiermede te hebben ingestemd, tenzij hij binnen dertig dagen na ontvangst van de mededeling schriftelijk het tegendeel heeft bericht. De verzekeringnemer mag de wijziging slechts weigeren, indien deze leidt tot:

- een verhoging van de premie of
- een beperking van de dekking.

Doet hij dit, dan eindigt de verzekering per de hierboven genoemde wijzigingsdatum.

11 Duur en einde van de verzekering

11.1 Duur van de verzekering

De verzekering is aangegaan voor de in de polis vermelde contractduur.

Indien de verzekering niet drie maanden voor de afloop van deze periode schriftelijk is opgezegd of deze opzegging vóór de daarin aangekondigde datum van beëindiging schriftelijk wordt herroepen, wordt de verzekering geacht stilzwijgend telkens voor eenzelfde termijn en onder dezelfde voorwaarden, als waarvoor zij is aangegaan, te zijn verlengd.

11.2 Einde van de verzekering

Onverminderd de overige in deze polis omschreven gevallen van beëindiging eindigt de verzekering:

- op de contractvervaldatum, indien de verzekeringnemer schriftelijk uiterlijk drie maanden voor deze datum aan REAAL de verzekering heeft opgezegd;
- op de premievervaldatum, indien REAAL uiterlijk drie maanden voor deze datum de verzekering schriftelijk heeft opgezegd;
- indien de verzekeringnemer weigert de wijziging van premie en/of voorwaarden te accepteren die REAAL op grond van artikel 10 kan verlangen;
- dertig dagen nadat verzekeringnemer zich metterwoon buiten Nederland vestigt;
- door schriftelijke opzegging:
  - a door de verzekeringnemer of REAAL na aanmelding van een schade en tot uiterlijk dertig dagen nadat REAAL uitkering heeft verleend dan wel heeft afgewezen;
  - b door REAAL, indien de verzekerde bij een beroep op de polis met opzet een onjuiste voorstelling van zaken heeft gegeven.

De verzekering eindigt in de in artikel a en b genoemde gevallen op de in de opzeggingsbrief genoemde datum. REAAL zal in deze gevallen een opzeggingstermijn van ten minste veertien dagen in acht nemen.

12 Adres

Onder adres wordt verstaan de laatste bij REAAL bekende woon- of verblijfplaats van verzekeringnemer. Onder woon- of verblijfplaats wordt verstaan de gemeente, alsmede straat en huisnummer waar de huishouding van verzekeringnemer daadwerkelijk is gevestigd. Verzekeringnemer dient elke verandering van adres zo spoedig mogelijk op te geven. Mededelingen, waaronder begrepen opzeggingen, door REAAL gedaan aan het laatste REAAL bekende adres van verzekeringnemer of aan het adres van de tussenpersoon via wiens bemiddeling deze verzekering loopt, worden geacht te zijn gedaan aan verzekeringnemer.

REAAL is ten opzichte van de verzekeringnemer volledig gekwetst met betrekking tot schadebetalingen, doorbetaling van verhaalde bedragen en restituties van premie aan de genoemde tussenpersoon. Alle mededelingen van verzekeringnemer aan REAAL moeten worden gericht aan het adres van de vestiging in Zoetermeer.

13 Klachten, geschillen en toepasselijk recht

13.1

Klachten en geschillen over de totstandkoming of uitvoering van de verzekering kunnen worden voorgelegd aan de Ombudsman Schadeverzekering of de Raad van Toezicht op het Schadeverzekeringsbedrijf te Den Haag, die hierover advies uitbrengt aan de betrokkenen.

13.2

Geschillen over de totstandkoming of uitvoering van de verzekering kunnen ook worden voorgelegd aan de bevoegde rechter te Den Haag. Als REAAL een aanspraak op een uitkering schriftelijk heeft afgewezen, vervalt de mogelijkheid om het geschil aan de bevoegde rechter voor te leggen, indien van deze mogelijkheid niet binnen één jaar na de datum van afwijzing gebruik is gemaakt.

13.3

Op de verzekering is Nederlands recht van toepassing.